

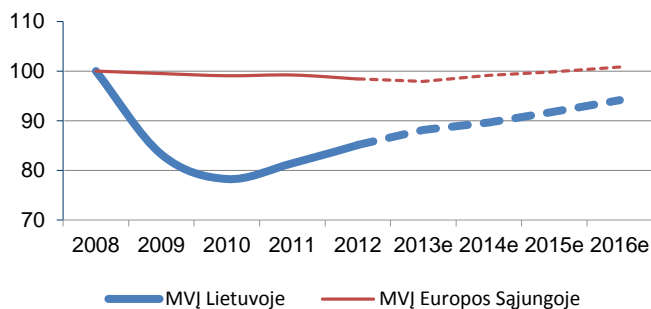
Pagrindiniai aspektai

MVĮ veiklos rezultatai ir ateitis¹. MVĮ iš esmės atsigavo po krizės. 2008–2014 m. jų sukurta pridėtinė vertė padidėjo 8 proc. Tačiau MVĮ dirbančių asmenų skaičius vis dar apie 10 proc. mažesnis nei 2008 m. 2014 m. užregistruotos 12 146 naujos įmonės – 3 proc. daugiau nei 2013 m. Vertinant MVĮ perspektyvas numatoma, kad iki 2016 m. jų sukuriama pridėtinė vertė gerokai didės – kasmet po 7,4 proc. Manoma, kad 2015 m. MVĮ darbuotojų skaičius padidės 2,4 proc., o 2016 m. – 2,5 proc.

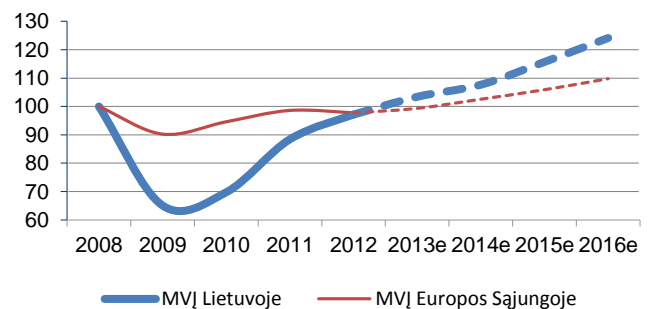
Europos iniciatyvos „Smulkią verslo aktas“ (Small Business Act, toliau – SBA) įgyvendinimas. Lietuvai labai gerai sekasi įgyvendinti SBA iniciatyvą. Septyniuose iš devynių sričių jos rezultatai viršija ES vidurkį. ES vidurkio ji nesiekia tik įgūdžių ir inovacijų srityse. Nuo 2008 m. Lietuva nuolat gerino rezultatus verslumo ir bendrosios rinkos srityse, tačiau įgūdžių ir inovacijų srityse, taip pat vadinamosios antros galimybės srityje jos rezultatai nuolat blogėjo. Kitų rezultatų įgyvendinimo principai nepasikeitė. 2014 m. Vyriausybė priėmė du svarbius strateginius dokumentus, susijusius su SBA įgyvendinimu – Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimo 2014–2017 metų veiksmų planą ir Lietuvos verslumo veiksmų 2014–2020 metų planą.

MVĮ politikos prioritetai. Didžiausias iššūkis Lietuvai – žemas inovacijų lygis. Šią padėtį apsunkina žemas privataus sektoriaus investicijų lygis. Kita žemo inovacijų lygio priežastis – įgūdžių trūkumas. Kaip ir kitose valstybėse narėse dėl vis labiau senėjančios visuomenės mažėja darbingo amžiaus gyventojų skaičius. Įgūdžių trūkumas susijęs ir su grynąja jaunimo emigracija. Profesinis mokymas turėtų būti nukreiptas į darbo rinkos poreikius. Turėtų būti sistemingai atliekamas poveikio MVĮ tyrimas. Galėtų būti pagerintas institucijų tarpusavio bendradarbiavimas.

MVĮ dirbančių asmenų skaičius
(Indeksas: 2008 = 100, įverčiai nuo 2013 m.)

MVĮ pridėtinė vertė
(Indeksas: 2008 = 100, įverčiai nuo 2013 m.)

Apie SBA faktų suvestines

Europos iniciatyva „Smulkią verslo aktas“ (Small Business Act, toliau – SBA) yra pavyzdinė ES politikos iniciatyva mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) remti. Ją sudaro įvairios politikos priemonės, grindžiamos dešimčia principų – pradedant verslumu ir poreikiais grindžiamu administravimu ir baigiant tarptautinimu. Siekiant pagerinti SBA valdymą, 2011 m. atlikus šios iniciatyvos peržiūrą paraginta pagerinti stebėjimą. Kasmet skelbiamomis SBA faktų suvestinėmis siekiama geriau parodyti naujausias tendencijas ir nacionalinės politikos kryptis, kurios turi įtakos MVĮ veiklai. Nuo 2011 m. kiekviena ES valstybė narė yra paskyrusi po aukštą vyriausybės pareigūną būti nacionaliniu MVĮ atstovu. MVĮ atstovai vadovauja SBA darbotvarkės įgyvendinimui savo šalyse.

Turinys

1. MVĮ. Svarbiausi skaičiai.....	2
2. SBA įgyvendinimas.....	3
3. SBA principai.....	5
3.0. Principas „Visų pirma galvokime apie mažuosius“.....	5
3.1. Verslumas.....	6
3.2. „Antra galimybė“.....	7
3.3. „Poreikiais grindžiamas administravimas“.....	8
3.4. Valstybės pagalba ir viešieji pirkimai.....	9
3.5. Galimybės gauti finansavimą.....	10
3.6. Bendroji rinka.....	11
3.7. Įgūdžiai ir inovacijos.....	12
3.8. Aplinka.....	13
3.9. Tarptautinimas.....	14
4. Įdomi nauja iniciatyva.....	15

1. MVĮ. Svarbiausi skaičiai

	Įmonių skaičius			Dirbančių asmenų skaičius			Pridėtinė vertė		
	Lietuva		ES-28	Lietuva		ES-28	Lietuva		ES-28
	Skaičius	Dalis	Dalis	Skaičius	Dalis	Dalis	Mlrd. EUR	Dalis	Dalis
Labai mažos	132 276	91.0 %	92.7 %	231 687	26.6 %	29.2 %	2	15.3 %	21.1 %
Mažos	10 752	7.4 %	6.1 %	223 531	25.7 %	20.4 %	3	24.1 %	18.2 %
Vidutinės	2 057	1.4 %	1.0 %	211 326	24.3 %	17.3 %	4	29.2 %	18.5 %
MVĮ	145 085	99.8 %	99.8 %	666 544	76.7 %	66.9 %	9	68.5 %	57.8 %
Didelės	280	0.2 %	0.2 %	202 851	23.3 %	33.1 %	4	31.5 %	42.2 %
Iš viso	145 365	100.0 %	100.0 %	869 395	100.0 %	100.0 %	13	100.0 %	100.0 %

Tai bendrovės „London Economics“ 2014 m. įvertiniai, grindžiami Struktūrinės verslo statistikos duomenų bazės (Eurostatas) 2008–2012 m. duomenimis. Pateikiami nefinansinio verslo ekonomikos sektoriaus, apimančio pramonę, statybas, prekybą ir paslaugas (NACE 2 red. B–J, L, M ir N sekcijos), duomenys. Nepateikiami žemės ūkio, miškininkystės bei žuvininkystės įmonių ir didžia dalimi ne rinkos paslaugų sektorių, tokių kaip švietimas ir sveikata, duomenys. Eurostato duomenų pranašumas toks, kad įvairių šalių statistika yra suderinta ir palyginama. Trūkumas toks, kad kai kurių šalių duomenys gali skirtis nuo duomenų, kuriuos paskelbė nacionalinės valdžios institucijos.

Lietuvos MVĮ yra svarbios ne finansų verslo ekonomikos dalyvės. Jossukuria 69 proc. pridėtinės vertės, kai ES vidurkis – 58 proc. Be to, MVĮ dirba daugiau kaip trys ketvirtadaliai visų darbuotojų, kai ES vidurkis yra kiek daugiau nei du trečdaliai. Labai mažų įmonių vaidmuo palyginti menkesnis. Įmonės, kuriose dirba mažiau kaip 10 darbuotojų, sukuria apie 15 proc. pridėtinės vertės, kai ES vidurkis – 21 proc. MVĮ vaidmuo labai svarbus didmeninės ir mažmeninės prekybos bei transporto ir sandėliavimo sektoriuose – juose šios įmonės sukuria atitinkamai 31 proc. ir 13 proc. pridėtinės vertės. Atitinkami ES vidurkiai yra 22 proc. ir 6 proc.

MVĮ iš esmės – jei ne visiškai – atsigavo po ekonomikos krizės. 2008–2014 m. jų sukurta pridėtinė vertė padidėjo 8 proc., o nuo 2009 m. – beveik dviem trečdaliais. Tai netgi viršija ženklų pridėtinės vertės sumažėjimą 2008–2009 m., kai ji nukrito 35 proc. Tačiau MVĮ darbuotojų skaičius, kuris dabar yra šiek tiek

daugiau nei 10 proc. mažesnis nei 2008 m., dar nepasiekė buvusio lygio.

MVĮ pasiekė labai gerų rezultatų *nekilnojamojo turto* sektoriuje – nuo 2008 m. iki 2014 m. šiame sektoriuje sukurta pridėtinė vertė padidėjo 13 proc. Šį didėjimą paskatino dėl padidėjusių disponuojamųjų pajamų ir sustiprėjusio vartotojų pasitikėjimo išaugusi būsto paklausa². 2009–2014 m. gerokai padidėjo didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje MVĮ sukurta pridėtinė vertė. Pavyzdžiui, po krizės jau visiškai atsigavo mažmeninės prekybos, išskyrus prekybą automobiliais, pasektorius, jame fiksuojami 10,7 proc. metiniai pridėtinės vertės augimo tempai. Be to, 2011–2014 m. 7 proc. padaugėjo šio pasektorius MVĮ dirbančių asmenų. Abiem sektoriams teigiamas įtakos turėjo ekonomikos atsigavimas, kuriam buvo būdingas nedarbo mažėjimas ir vidutinio darbo užmokesčio bei perkamosios galios didėjimas.

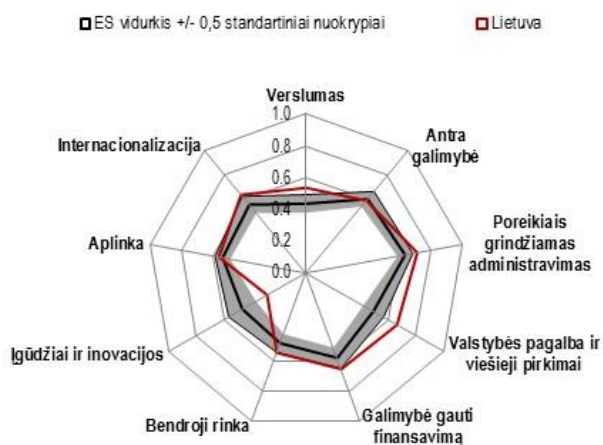
Nedarbas, 2009 m. padidėjęs iki 13,8 proc., o 2010 m. – iki 17,8 proc., 2014 m. sumažėjo iki 10,7 proc.³ 2009–2014 m. vidutinis nominalusis mėnesinis darbo užmokestis padidėjo 13,6 proc.⁴, o 2012 m. ėmė didėti ir realusis darbo užmokestis – iki 2014 m. jis padidėjo apie 9,5 proc.⁵ Kita perkamosios galios didėjimo priežastis – savo šeimoms padėti skirtų užsienyje gyvenančių Lietuvos piliečių perlaidų didėjimas. 2009–2013 m. šios emigrantų perlaidos didėjo apie 15 proc. per metus. Jos sudarė beveik pusę išmokėtų pensijų vertės⁶.

VĮ Registrų centro duomenimis 2014 m. užregistruotos 13 837 naujos įmonės – 3 proc. daugiau nei 2013 m.⁷ Įmonių išregistravimo atvejų padaugėjo 20 proc. – iki 5 232⁸; taigi, grynasis registracijos prieaugis buvo 8 600. Daugelis iš 12 146 naujų įmonių buvo MVĮ, jų nuo 2013 m. padaugėjo 4 proc. 2014 m. išregistruota 4 950 MVĮ, t. y. maždaug penktadaliu daugiau⁹. Viena iš teigiamos grynosios plėtros priežasčių buvo ta, kad buvo tęsiamos ir plėtojamos Vyriausybės priemonės, kuriomis buvo siekiama skatinti verslumą. Iš jų pirmiausia reikėtų paminėti Verslumo skatinimo fondą. Jo paskirtis – šalinti

galimybių gauti finansavimą trūkumus, teikiant paskolas ir rengiant mokymus¹⁰. Istoriniai duomenys rodo, kad daugiausiai įmonių užregistruota ir išregistruota didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje (užregistruota 2 221 įmonė, išregistruotos 1 336 įmonės), antras pagal šį rodiklį – statybos sektorius (atitinkamai 661 ir 616 įmonių). Veikiančių įmonių labai padaugėjo *didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje* – 9,4 proc. Dar labiau jų padaugėjo *statybos ir nekilnojamojo turto* sektoriuose (atitinkamai 14 proc. ir 13,6 proc.)¹¹.

Vertinant MVĮ perspektyvas ne finansų verslo ekonomikoje numatoma, kad jų sukuriama pridėtinė vertė gerokai didės – kasmet po 7,4 proc. Manoma, kad 2015 m. MVĮ darbuotojų skaičius padidės 2,4 proc., o 2016 m. – 2,5 proc., taip pagyvindamas darbo rinką. Numatoma, kad MVĮ sukuriama pridėtinė vertė daugiausia didės *transporto ir sandėliavimo, informacijos ir ryšių, profesinės veiklos ir administracinės veiklos* sektoriuose. Prognozuojama, kad 2014–2016 m. kiekviename iš šių sektorių ji padidės apie 20 proc., atitinkamai 10 proc. padidės užimtumas.

2. SBA įgyvendinimas¹²

Lietuvai labai gerai sekasi įgyvendinti SBA iniciatyvą. Jos rezultatai viršija ES vidurkį verslumo, poreikiais grindžiamo administravimo, valstybės pagalbos ir viešųjų pirkimų, galimybių gauti finansavimą, bendrosios rinkos ir tarptautinimo srityse. ES vidurkis ji nesiekia tik įgūdžių ir inovacijų srityse. Nuo 2008 m. šalis nuolat gerina rezultatus verslumo ir bendrosios rinkos srityse, tačiau įgūdžių ir inovacijų srityse, taip pat vadinamosios antros galimybės srityje jos rezultatai nuolat blogėjo. Rezultatai įgyvendinant kitus principus nepasikeitė.

Per 2014 m. ir pirmąjį 2015 m. ketvirtį – šių metų faktų suvestinėse nagrinėjama politikos priemonių laikotarpį – įgyvendinta 19 naujų priemonių, skirtų aštuonioms iš dešimties

SBA politikos sričių. Maža to, buvo paskelbtos devynios politikos priemonės, susijusios su verslumu, įgūdžiais ir inovacijomis bei tarptautinimu. Didžiausia pažanga, įgyvendinant politiką, padaryta įgūdžių ir inovacijų, tarptautinimo ir galimybių gauti finansavimą srityse. MVĮ galės lengviau tobulinti savo įgūdžius, naudodamasi mokymais, patarimais ir konsultacijomis. Tai taip pat padės joms plačiau diegti inovacijas. Jos galės priimtinomis sąnaudomis sertifikuoti savo eksportuojamus produktus ir taip įgyti galimybę didinti tų produktų eksportą. Be to, jos taip pat gali gauti paramą dalyvavimui parodose, mugėse ir prekybos misijose. Maža to, MVĮ, norinčioms investuoti mažesniuose miestuose ir gyvenvietėse, tapo lengviau gauti finansavimą. Buvo priimti du svarbūs strateginiai dokumentai, susiję su SBA įgyvendinimu, – Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimo 2014–2017 metų veiksmų planas ir Lietuvos verslumo veiksmų 2014–2020 metų planas. Mažiausia pažanga padaryta bendrosios rinkos ir aplinkos srityse – jose nebuvo įgyvendinta nė viena nauja priemonė. Tačiau ketinama imtis naujų aplinkosaugos priemonių.

Vyriausybė nėra patvirtinusi specialios nacionalinės SBA įgyvendinimo strategijos, tačiau Lietuvos verslumo veiksmų 2014–2020 metų plane atsižvelgta į daugelį SBA nurodytų klausimų. Plano įgyvendinimą koordinuoja Ūkio ministerija. Jį ketinama finansuoti iš valstybės biudžeto ir kitų finansinių šaltinių.

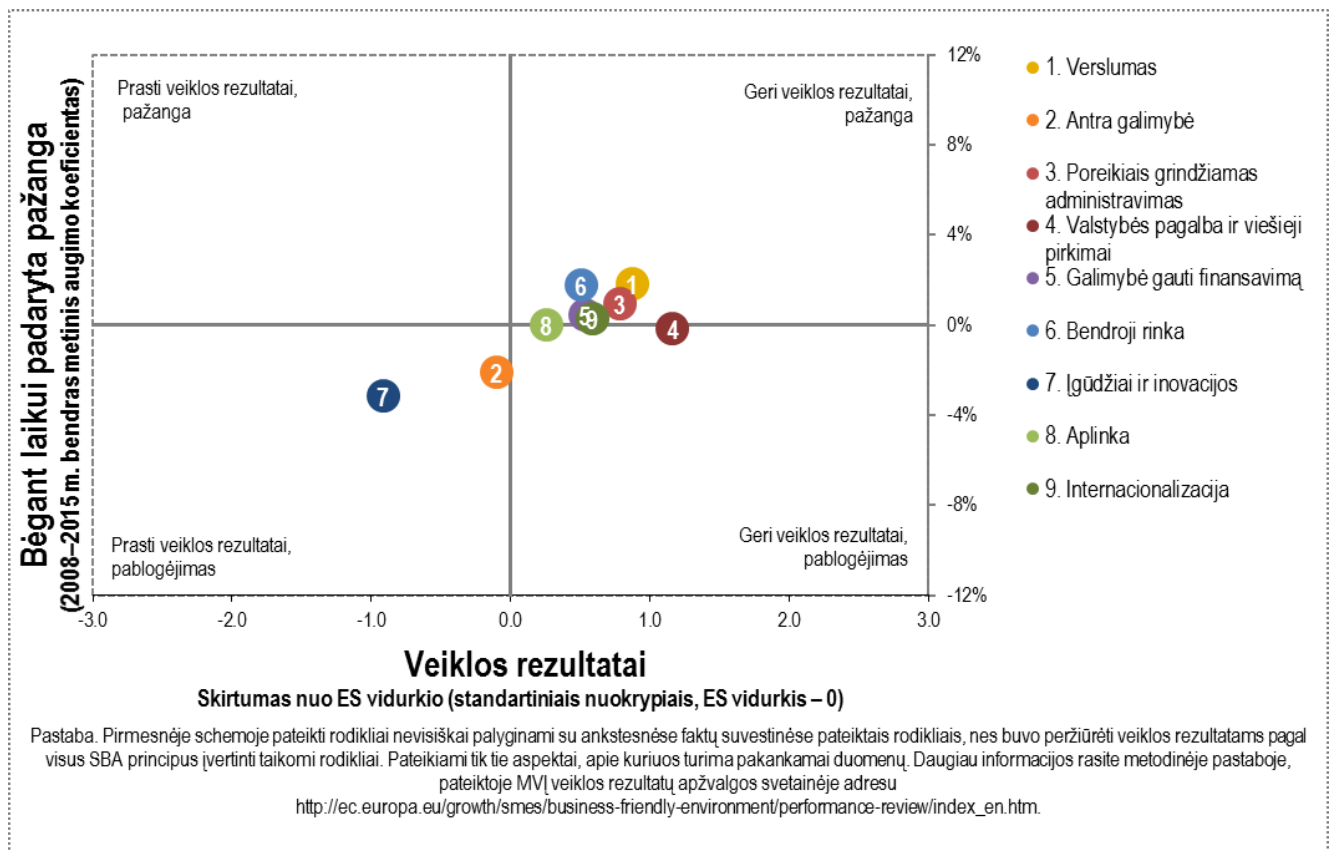
Lietuvos ekonomika yra maža, atvira ir orientuota į eksportą. Daug eksportuota į Rusiją. Pastaruoju metu pablogėjus Lietuvos santykiams su Rusija, tai turėjo didelės įtakos kai kuriems sektoriams. Reaguodama į šią padėtį, Vyriausybė patvirtino priemones, kuriomis siekiama remti eksporto įvairinimą ir gerinti nukentėjusių įmonių grynųjų pinigų srautus.

MVĮ reikalinga didesnė Vyriausybės ir Seimo parama. Kai kuriai bandomųjų projektų pagrindu pradėti veiklai, susijusiai su principu „Visų pirma galvokime apie mažuosius“ ir poreikiais grindžiamo administravimo principu, trūksta integruotos metodikos. Didžiausios kliūtys pažangai yra nepakankamas institucijų tarpusavio bendradarbiavimas ir žmogiškųjų išteklių bei informacijos trūkumas. Dažnai iš dalies sutampa už siūlomas priemones atsakingų institucijų atsakomybės sritys. Nuo

praėjusių metų bendradarbiavimas pagerėjo, bet dar yra ką tobulinti. Kartais gali kilti kliūčių dėl to, kad suinteresuotiesiems subjektams trūksta informacijos.

Suinteresuotieji subjektai palankiai vertina SBA įgyvendinimą, tačiau jie mano, kad daugiau dėmesio turėtų būti skiriama MVĮ veiklą sunkinančių teisės aktų klausimui ir kad turėtų būti mažinamos MVĮ patiriamos reikalavimų laikymosi sąnaudos ir administracinė našta.

SBA įgyvendinimas Lietuvoje. Dabartinė padėtis ir pažanga 2008–2015 m.¹³

3. SBA principai¹⁴

3.0. Principas „Visų pirma galvokime apie mažuosius“

Principas „Visų pirma galvokime apie mažuosius“ sumanytas kaip pagrindinis visos politikos formavimo ir teisės aktų kūrimo veiklos principas. Pagal jį reikalaujama, kad politikos formuotojai atsižvelgtų į MVĮ interesus pradiniais politikos formavimo proceso etapais. Be to, pagal šį principą reikalaujama, kad nauji teisės aktai, administracinės taisyklės ir procedūros būtų rengiami taip, kad juos būtų paprasta ir lengva taikyti.

Įgyvendinti anksčiau patvirtinti mechanizmai. 2014 m. veiklą pradėjo Geresnio reguliavimo priežiūros komisija, sudaryta iš viešųjų institucijų ir verslo asociacijų atstovų (vienas narys yra Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos atstovas). Ji rengia veiksmų planus, kuriais siekiama mažinti administracinę naštą, stebi jų įgyvendinimą, siūlo, kaip patobulinti galiojančius teisės aktus, ir svarsto siūlomus teisėkūros procedūra priimamus aktus. 2013 m. pabaigoje Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba (toliau - Taryba), sudaryta iš 47 verslo asociacijų, ir Ūkio ministerija pasirašė memorandumą. Jame pasisakoma už glaudesnę bendradarbiavimą verslumo, MVĮ plėtros ir verslo aplinkos gerinimo srityse. Dabar Taryba reguliariai gauna informaciją apie reguliavimo klausimus ir kitus MVĮ aktualius procesus ir atitinkamoms institucijoms teikia pasiūlymus dėl pakeitimų ir veiksmų. MVĮ bendruomenė norėtų matyti didesnę pažangą, tenkinant labai mažų įmonių poreikius – paprastinant teisės aktus ir mažinant administracinę naštą.

Ataskaitiniu laikotarpiu pradėtos taikyti dvi naujos priemonės, kuriomis paprastinamos procedūros ir mažinama administracinė našta. Pirmoji priemonė – tai nauja nemokama elektroninio parašo paslauga, kurią 2014 m. sausio mėn. pradėjo teikti VĮ Registrų centras. Ši paslauga suteikia galimybę pasirašyti elektroninius dokumentus ir jais keistis, tikrinti pasirašytų dokumentų parašų tikrumą ir inicijuoti daugiašalį dokumentų pasirašymą. Antroji priemonė – tai priemonė, tam tikroms savarankiškai dirbančių asmenų (individualių įmonių savininkų,

tikrųjų ūkinių bendrijų ir komanditinių ūkinių bendrijų tikrųjų narių, mažųjų bendrijų narių) grupėms suteikianti galimybę socialinio draudimo įmokas mokėti tik tada, kai išsiimama asmeniniams poreikiams lėšų suma. Šia priemone siekiama suaktyvinti labai mažų įmonių, pirmiausiai – įsteigtų naujų įmonių, grynujų pinigų srautus.

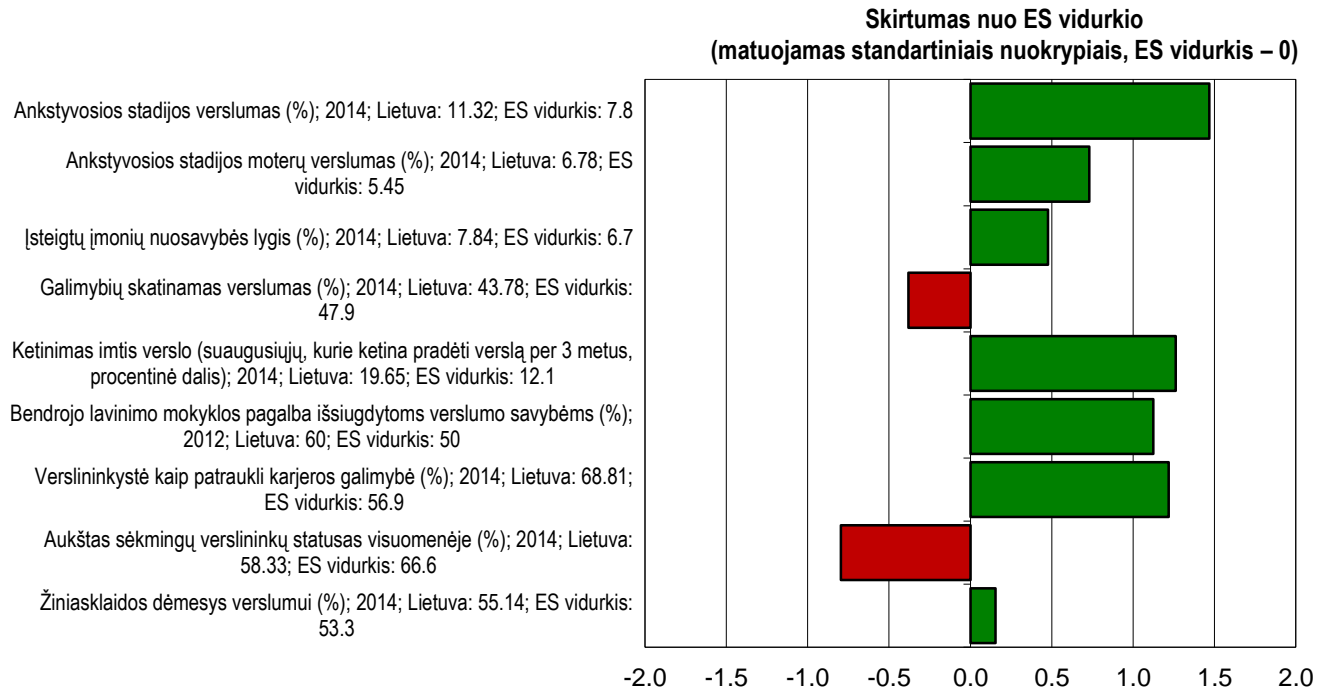
Pasirengta atlikti poveikio MVĮ tyrimus, tačiau jie neatliekami sistemingai. Dėl to daugelis teisėkūros iniciatyvų nėra vertinamos.

Pasirengta atlikti reguliuojamojo poveikio vertinimus, tačiau procesas dažnai vilkinamas. Taip yra dėl to, kad reikia laiko pakeitimams konsoliduoti, parengti teisės aktus trunka ilgiau nei planuota, taip pat trūksta žmogiškųjų išteklių. Poveikio konkurencingumui vertinimai neatliekami sistemingai. Galiojantys teisės aktai paprastai peržiūrimi ir įvertinami, tvirtinant (naują) Vyriausybės programą. Siekiant mažinti administracinę naštą, viešosios institucijos įpareigtos vertinti dėl teisės aktų projektų atsirandančią administracinę naštą. Ūkio ministerija taip pat koordinuoja kitų valdžios institucijų su MVĮ susijusią veiklą. Bendras institucijų iššūkis – koordinuoti veiklą ir visoms atitinkamoms institucijoms užtikrinti reikiamus žmogiškuosius išteklius.

Pagal 2013 m. lapkričio mėn. įsigaliojusį teisėkūros pagrindų įstatymą nustatytos bendros naujų teisės aktų įsigaliojimo datos. Pagal šį įstatymą visi nauji teisės aktai arba reikalavimai, turintys įtakos įmonėms, turėtų įsigalioti gegužės 1 d. arba lapkričio 1 d. Jie turėtų būti paskelbiami ne vėliau kaip likus trims mėnesiams iki įsigaliojimo dienos.

Paskirtas naujas MVĮ atstovas yra už MVĮ klausimus atsakingo Ūkio ministerijos departamento vadovas. Šis departamentas glaudžiai bendradarbiauja su Taryba.

3.1. Verslumas

Pastaba. Duomenų juostos, esančios dešinėje, rodo geresnius, o esančios kairėje – prastesnius negu ES vidurkis rezultatus.

Lietuvos rezultatai verslumo srityje viršija ES vidurkį. Palyginti su praėjusiais metais šalies rezultatai pablogėjo. Tai visų pirma pasakytina apie galimybes siekiančių išnaudoti įmonių dalį. 2013–2014 m. ji sumažėjo nuo 55,2 proc. iki 43,78 proc. Be to, nuo 8,3 proc. iki 7,84 proc. sumažėjo versle dalyvaujančių asmenų pasiskirstymo pagal nuosavybės dalį rodiklis, kiek mažiau sumenko ir ankstyvosios stadijos verslumo veiklos rodiklis, tik kiek mažiau. Verslininkų statusas visuomenėje pagerėjo nuo 57,2 proc. iki 58,33 proc., žiniasklaidos dėmesys verslumui padidėjo nuo 47,6 proc. iki 55 proc. Pastaraisiais metais gerokai padaugėjo labai mažų įmonių. Dėl to užregistruojama daugiau įmonių nei prieš krizę. Tačiau blogėjantys verslumo veiklos rodikliai veikiausiai rodo, kad geriausi įsteigtų naujų įmonių skaičiaus augimo rodikliai jau praeityje. Kita problema, turinti neigiamos įtakos norui užsiimti nuosavu verslu, yra nepakankamai išvystyta verslo perdavimo sritis. Ši problema taps dar opesnė artimiausioje ateityje, kai pirmajai verslininkų kartai (t. y. verslininkams, įsteigusiems įmones XX a. paskutiniajame dešimtmetyje, kai Lietuva atgavo nepriklausomybę) reikės perduoti savo įmones kitai kartai – savo šeimos nariams arba kitiems asmenims.

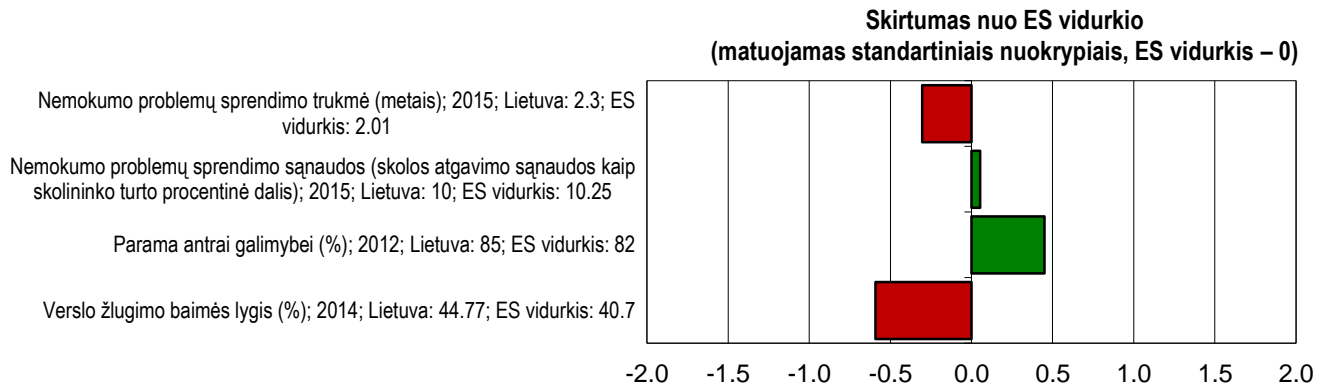
Politikos srityje nuo 2008 m. Vyriausybė siekė pagerinti verslo aplinką, įgyvendindama išsamų verslumo skatinimo priemonių

rinkinį. Į jį įeina verslumo mokymo programos įtraukimas į vidurinio ugdymo ir aukštojo mokslo programas ir verslininkų dalyvavimas švietimo veikloje. Šios priemonės pirmiausia skirtos jaunimui, mokslininkams ir moterims. Atskaitiniu laikotarpiu patvirtintos dvi priemonės.

Pirmąją priemonę – Lietuvos verslumo veiksmų 2014–2020 metų planą – 2014 m. lapkričio 26 d. patvirtino Ūkio ministerija. Rengiant šią priemonę atsižvelgta į SBA ir ES veiksmų planą „Verslumas 2020“. Nors ši priemonė pirmiausia skirta verslumui (pirmiausiai – jaunimo ir moterų) skatinti, tai išsamus planas, kuriame numatytos geresnio reguliavimo ir vadinamosios antros galimybės suteikimo priemonės. Šiame plane numatyti veiksmai apima verslumo skatinimą per švietimo sistemą ir sukuriant palankią aplinką įsteigtoms naujoms įmonėms. Šių veiksmų paskirtis – suteikti mažosioms įmonėms geresnes galimybes naudotis viešosiomis paslaugomis ir gerinti verslininkų įvaizdį visuomenėje.

Antroji priemonė – 2014 m. pradėta įgyvendinti moterų verslumo skatinimo iniciatyva. Pagal šią iniciatyvą buvo rengiami seminarai sėkmingo naujų įmonių steigimo tema.

3.2. „Antra galimybė“

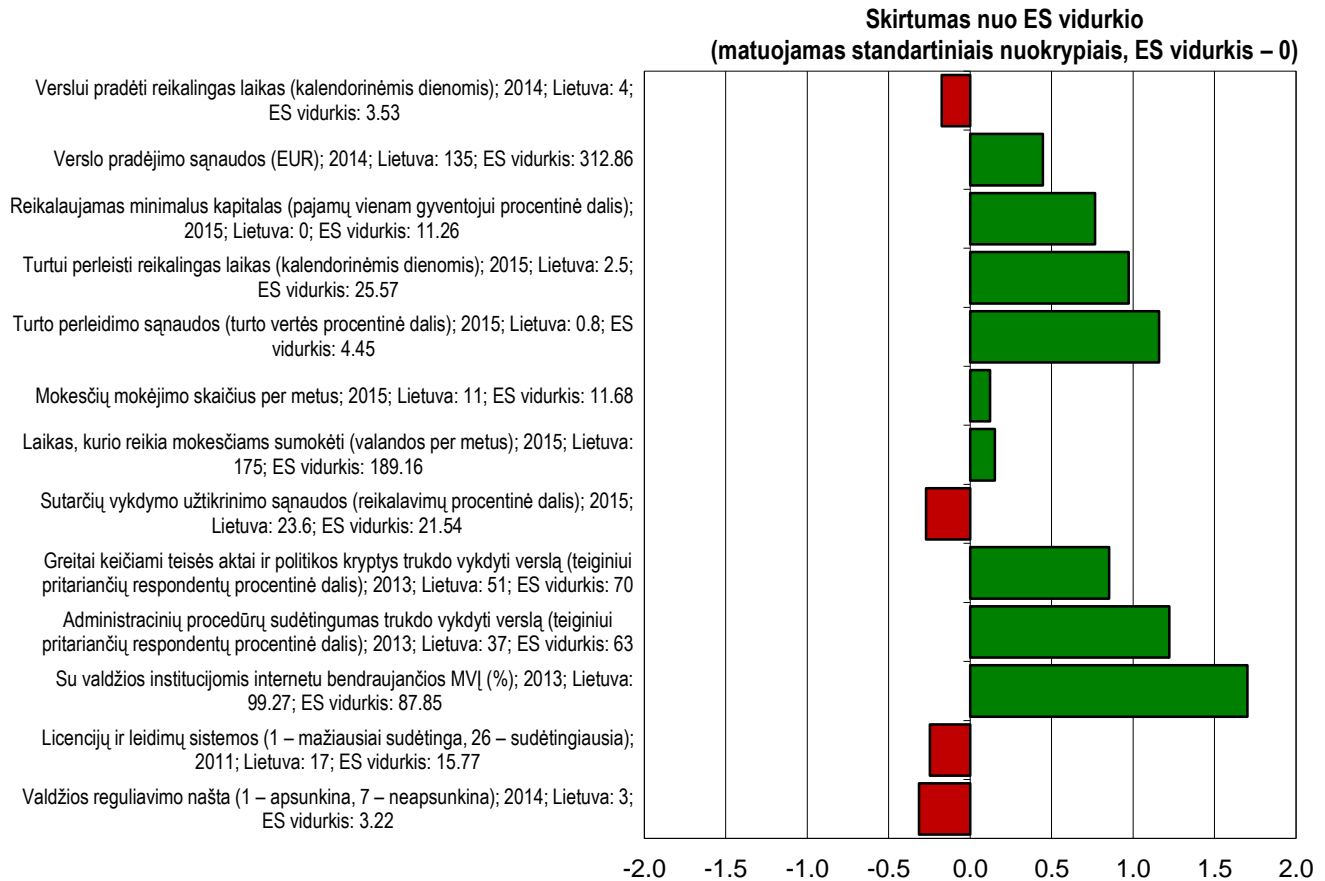
Pastaba. Duomenų juostos, esančios dešinėje, rodo geresnius, o esančios kairėje – prastesnius negu ES vidurkis rezultatus.

Vadinamoji antra galimybė užtikrina, kad bankrutavusiems sąžiningiems verslininkams būtų greitai suteikta antra galimybė. Šioje srityje Lietuva atitinka ES vidurkį. Tačiau pastaruosius septynerius metus jos rezultatai nuolat prastėjo. Bankroto procedūros trukmė padidėjo nuo 1,9 metų (praėjusiais metais) iki 2,3 metų. Taip pat padidėjo bankroto procedūros sąnaudos – nuo 7 proc. iki 10 proc. skolininko turto. Sustiprėjo ir nesėkmės baimė – nuo 41,7 proc. (2013 m.) iki 44,77 proc. (2014 m.).

Kalbant apie politiką reikia pasakyti, kad per pastaruosius kelerius metus VŠĮ „Versli Lietuva“ pateikė nemažai pavyzdžių, kaip pasisėkė verslininkams, pradėjusiems verslą antrą kartą. Atsižvelgiant į šioje srityje patiriamus sunkumus, dalis su antra galimybe susijusios veiklos įtraukta į Lietuvos verslumo veiksmų 2014–2020 metų planą. Į jį įtrauktas informuotumo didinimas,

stebėjimas, mokymas ir antros galimybės verslininkams patekti į verslo tinklus suteikimas. Be to, įgyvendinamos priemonės, kuriomis siekiama gerinti sąžiningų bankrutavusių verslininkų įvaizdį visuomenėje. Nuo 2015 m. per bankroto procedūras teismai bankroto administratorius paskiria naudodamiesi kompiuterine programa. Šių pokyčių tikslas – užtikrinti skaidrų bankroto administratorių skyrimo procesą ir sutrumpinti bankroto procedūros trukmę. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo pakeista bankroto įstatymo nuostata, susijusi su turto pardavimu per bankroto procedūrą viešojo aukciono būdu. Įstatymas su pakeitimais įsigaliojo 2015 m. rugsėjo 1 d. Pagal iš dalies pakeistą įstatymą, turtą galima parduoti, rengiant elektroninius aukcionus, taip užtikrinant greitesnę ir skaidresnę bankroto procedūrą.

3.3. „Poreikiais grindžiamas administravimas“

Pastaba. Duomenų juostos, esančios dešinėje, rodo geresnius, o esančios kairėje – prastesnius negu ES vidurkis rezultatus.

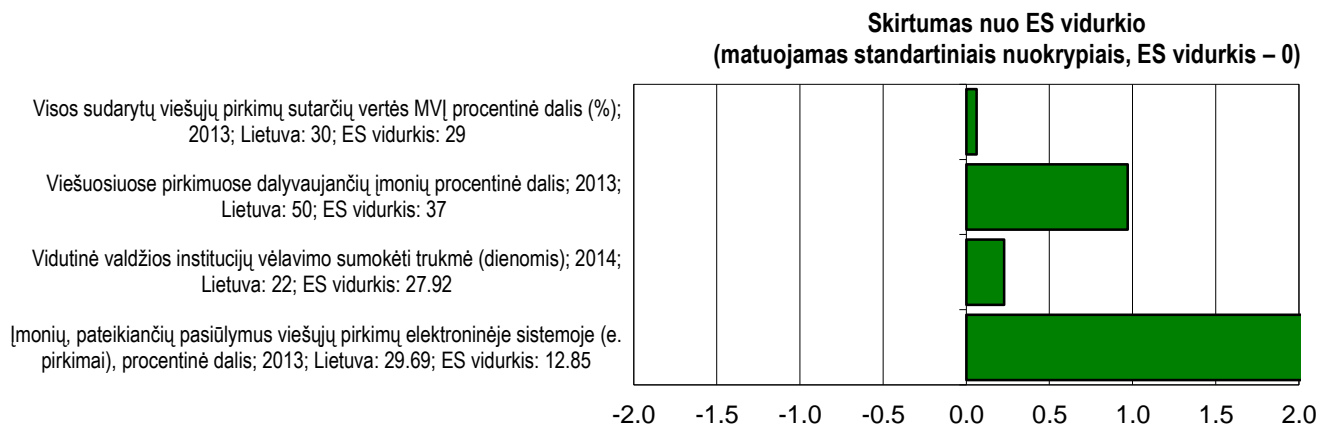
Poreikiais grindžiamas administravimas – tai viešasis administravimas, atsižvelgiant į MVĮ poreikius. Pastaruosius septynerius metus Lietuvos rezultatai gerokai viršijo ES vidurkį šioje srityje. Nuo 2014 m. jos rezultatai iš esmės nepakito. Lietuvos rezultatai MVĮ bendravimo internetu su valdžios institucijomis srityje (99,27 proc.) geriausi tarp ES valstybių narių. Priėmusi administracinės naštos mažinimo įstatymą, šalis ėmėsi naujų veiksmų, kad šis įstatymas būtų įgyvendintas šalies ir regionų lygmeniu. Pirmiausia minėtina, kad 2012 m. patvirtinta verslo administracinės naštos vertinimo metodika, peržiūrima administracinė praktika, Vyriausybė patvirtino administracinės naštos mažinimo dvejų metų planus. Pirmieji rezultatai teikia vilčių. Pavyzdžiui, kai kuriomis priemonėmis gerokai sumažinta įmonės įsteigimo trukmė ir sąnaudos (2007–2014 m. nuo 6 iki 4 dienų ir nuo 210 iki 135 Eur). Nuolat gausėja verslui teikiamų viešųjų elektroninių paslaugų (įmonės registravimo, licencijų išdavimo ir mokesčių mokėjimo). Šaliai pavyko gerokai sumažinti administracinę naštą.

Ataskaitiniu laikotarpiu patvirtintos trys priemonės.

Pirmoji priemonė – už įmonių priežiūrą atsakingų institucijų veiklos konsolidavimo planas (*Priežiūros funkcijų konsolidavimas*). Antroji – 2014 m. įdiegtas rizikos vertinimo pagrįstas priežiūros modelis (*Rizikos vertinimu grįsta priežiūra*). Šis metodas išbandytas šešiose priežiūros institucijose. Atlikus rizikos valdymo ir valdymo sistemų analizę turėtų būti parengtos rekomendacijos dėl kitų šių sričių institucijų veiklos efektyvumo didinimo.

Trečioji priemonė – tai 2014 m. gruodžio mėn. Vyriausybės patvirtinta licencijų išdavimo praktikos peržiūra (*Ūkinės veiklos licencijavimo supaprastinimas*). Pagal šią priemonę numatyta atsakyti devynių licencijų. Dar 45 licencijos bus pakeistos deklaracijomis. Tai suteiks galimybę pradėti atlikti verslo operacijas kitą dieną po deklaravimo.

3.4. Valstybės pagalba ir viešieji pirkimai

Pastaba. Duomenų juostos, esančios dešinėje, rodo geresnius, o esančios kairėje – prastesnius negu ES vidurkis rezultatus.

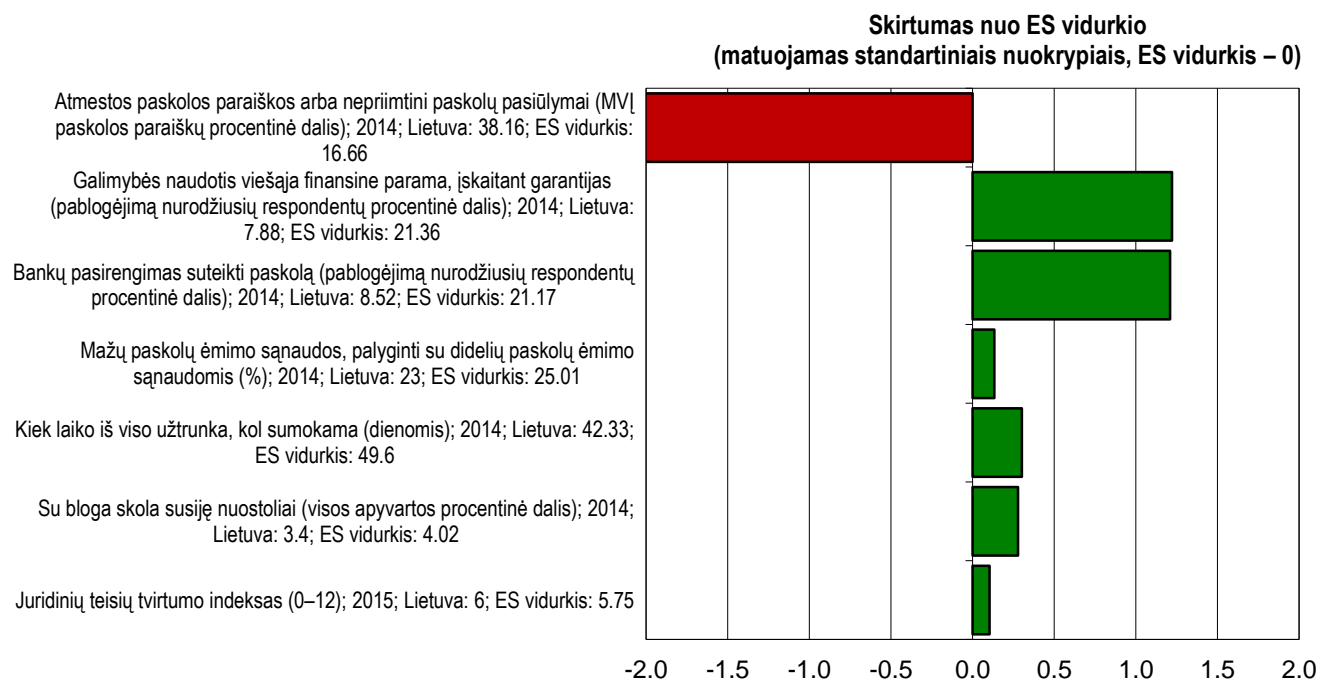
Pastaruosius septynerius metus Lietuvos rezultatai šioje srityje gerokai viršijo ES vidurkį. Svarbiausia priežastis – aukštas viešojo sektoriaus institucijų naudojimosi internetu lygis. Dėl to MVĮ taip pat lengviau dalyvauti viešuosiuose pirkimuose. Lietuvos MVĮ dažniau dalyvauja viešuosiuose konkursuose nei kitų ES valstybių narių MVĮ. Jų dalyvavimo elektroninėse konkurso procedūrose lygis vienas didžiausių Europoje – vos aukštesnis lygis yra tik Airijoje.

Be elektroninių viešųjų pirkimų diegimo, Vyriausybė pakeitė viešųjų pirkimų taisykles taip, kad jos būtų palankesnės MVĮ. Šiais pakeitimais užtikrintas skaidrumas ir nustatytos mažos vertės ribos. Ataskaitiniu laikotarpiu patvirtintos dvi naujos priemonės.

Pirmoji priemonė – tai 2014 m. gruodžio mėn. paskelbtos „Inovatyviųjų viešųjų pirkimų gairės“. Jose aprašyta, kaip perkančiosios organizacijos gali įsigyti geresnės kokybės prekių ir paslaugų, labiau atitinkančių jų poreikius. Inovatyvieji viešieji pirkimai taip pat bus naudingi tuo, kad jais bus skatinama inovacijų paklausa rinkoje.

Antroji priemonė – tai Finansų ministerijos informacinė sistema „e. sąskaita“. Ji Lietuvos viešosioms institucijoms suteikia galimybę vykdant viešųjų pirkimų sutartis vietoje popierinių sąskaitų išrašyti elektronines sąskaitas. Ši sistema integruota į kitas viešųjų pirkimų programas, taip užtikrinant tolesnį viso viešųjų pirkimų proceso skaitmeninimą.

3.5. Galimybės gauti finansavimą

Pastaba. Duomenų juostos, esančios dešinėje, rodo geresnius, o esančios kairėje – prastesnius negu ES vidurkis rezultatus.

Nuo 2008 m. Lietuvos rezultatai šioje srityje viršijo ES vidurkį. Tačiau praėjusiais metais padėtis šiek tiek pablogėjo. Svarbiausia priežastis – prastesnis rodiklis, susijęs su privačių bankų atmestomis paraiškomis gauti paskolą. Tai, kad padėtis pablogėjo, 2013 m. nurodė 28 proc. įmonių, o 2014 m. tokių įmonių padaugėjo iki 38,16 proc. Tai vienas prasčiausių rezultatų Europoje, blogesnę padėtį tik Nyderlanduose ir Graikijoje. Visgi būta ir teigiamų pokyčių – padidėjo viešųjų finansinių priemonių pasiūla. Bankų likvidumas yra pakankamas, todėl jie labiau nei anksčiau linkę duoti paskolas, tačiau atrodo, kad bankai labiau orientuojasi į dideles įmones ir mažesnės rizikos įmones. Taigi MVĮ jie taiko griežtesnes skolinimo sąlygas.

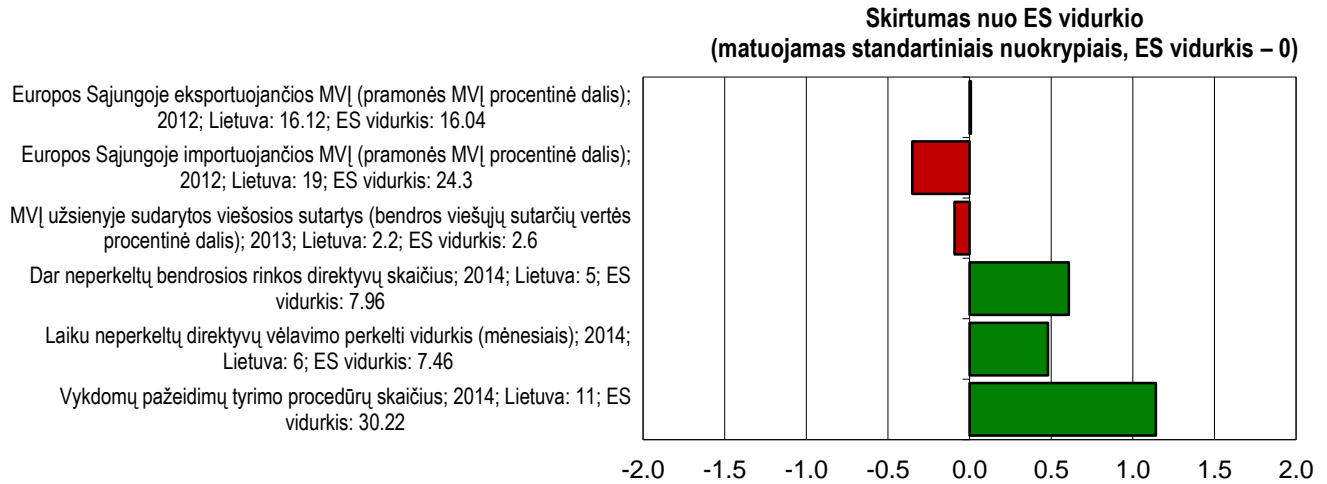
Pastaruosius septynerius metus suteikti galimybių gauti finansavimą buvo vienas iš Vyriausybės prioritetų. Dėl to labai padidėjo finansavimo galimybių pasiūla. Patobulinta keletas MVĮ skirtų priemonių, pvz., labai mažos paskolos, paskolų garantijos ir subsidijos, skirtos daliai paskolos palūkanų padengti. 2010–2013 m. pradėtos taikyti ir kitos priemonės, skirtos įsteigtų naujų įmonių finansavimo poreikiams tenkinti, pvz., paskolos, rizikos kapitalo investicijų priemonės. Dalyvaujant Europos investicijų fondui, buvo įsteigti keli rizikos kapitalo fondai, skirti ankstyvosios veiklos stadijos finansavimui užtikrinti. Anksčiau

įmonių finansavimo rizikos kapitalo investicijų forma beveik nebuvo. Patvirtinus pelno mokesčio ir PVM įstatymų pakeitimus, įmonėms sudarytos geresnės sąlygos investuoti, naudojant nuosavus finansinius išteklius. Investuotojams teikiamomis subsidijomis, iš dalies finansuojamomis iš struktūrinių fondų, paskatintos investicijos į mažiau išsivysčiusius regionus. Maža to, sudarytos paskatos įmonėms, atliekančioms mokslinius tyrimus ir užsiimančioms technologine plėtra. Atskaitiniu laikotarpiu įgyvendintos dvi priemonės.

Pirmoji priemonė – tai REGIO-INVEST LT+, turinti paskatinti pažangių technologijų diegimą esamus pajėgumus, pritaikant naujų gamybos metodų kūrimui. 2015 m. sausio mėn. paskelbtas pirmasis kvietimas investiciniams projektams Lietuvos regionuose. Teikiamos subsidijos naujiems pastatams, rekonstrukcijai ir (arba) naujai (iki 2,1 mln. Eur vertės) įrangai įsigyti. Bendras priemonės biudžetas – apie 87 mln. Eur.

Antroji priemonė – sumažintas PVM tarifas apgyvendinimo paslaugoms. Iš pradžių Lietuvos Respublikos Seimas ketino nustatyti 5 proc. tarifą, tačiau po antrojo svarstymo patvirtino 9 proc. tarifą. Ši priemonė įsigaliojo 2015 m. sausio 1 d. Numatoma, kad įmonių tiesioginė nauda sieks 6 mln. Eur.

3.6. Bendroji rinka

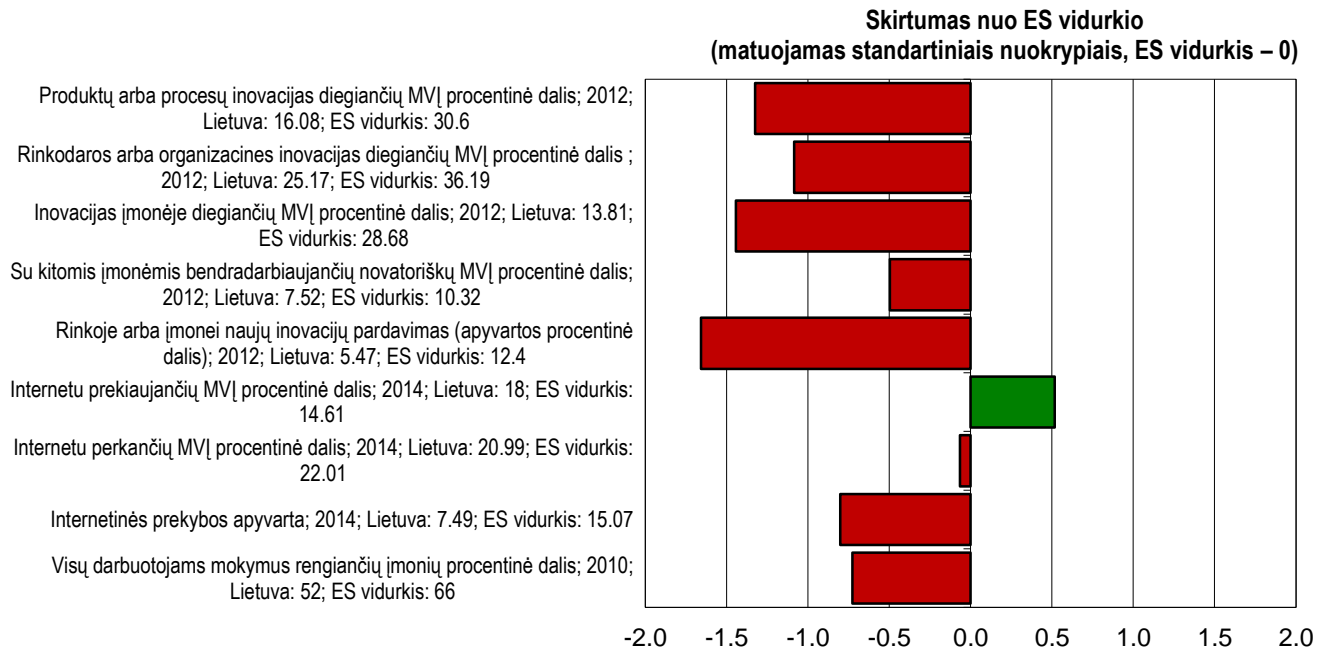
Pastaba. Duomenų juostos, esančios dešinėje, rodo geresnius, o esančios kairėje – prastesnius negu ES vidurkis rezultatus.

Pastaruosius septynerius metus Lietuvos rezultatai šioje srityje gerėjo, ypač praėjusiais metais. Tai pavyko pasiekti, gerokai sumažinus vidutinį vėlavimą į nacionalinę teisę perkelti direktyvas, kurias buvo vėluojama perkelti. Šis vėlavimas sumažintas nuo 10,8 mėn. (2013 m.) iki 6 mėn. (2014 m.). Tačiau direktyvų, kurias vis dar reikia perkelti į nacionalinę teisę, skaičius padidėjo nuo 4 iki 5. Palyginti 2013 m. ir 2014 m., nebaigtų pažeidimo nagrinėjimo procedūrų padaugėjo nuo 8 iki 11. Tačiau dėl pastarųjų reikia pasakyti, kad šioje srityje Lietuvos rezultatai yra vieni geriausių Europoje – Lietuvą lenkia tik Estija.

Sumažėjo MVĮ prekybos bendrojoje rinkoje aktyvumas. Taip atsitiko dėl to, kad šalis yra labai priklausoma nuo užsienio rinkų, taigi jai didesnį poveikį daro išorės sukrėtimai. Šiomis aplinkybėmis nuo 2011 m. iki 2012 m. MVĮ eksporto dalis sumažėjo nuo 19,35 proc. iki 16,12 proc., importo – nuo 21,64 proc. iki 19 proc.

Nuo 2008 m. Vyriausybė daugiausia dėmesio skiria ilgalaikio poveikio politikos priemonėms. Ataskaitiniu laikotarpiu naujų priemonių netaikyta. Tačiau vis daugiau naudojamosi anksčiau pradėtomis taikyti priemonėmis (pvz., SOLVIT ir Paslaugų ir gaminių kontaktiniu centru).

3.7. Įgūdžiai ir inovacijos

Pastaba. Duomenų juostos, esančios dešinėje, rodo geresnius, o esančios kairėje – prastesnius negu ES vidurkis rezultatus.

Įgūdžių ir inovacijų srityje Lietuvos rezultatai nesiekia ES vidurkio ir padėtis nėra gerėja. Palyginti su praėjusiais metais, beveik visos susijusių rodiklių nacionalinės vertės pablogėjo. Tačiau atitinkamas ES vidurkis rinkodaros inovacijų diegimo, inovacijų įmonėje diegimo ir pirkimo internetu srityse pablogėjo dar labiau. Vis dėlto inovatyvių MVĮ bendradarbiavimo su kitais subjektais ir inovatyviųjų produktų pardavimo srityse jis taip sparčiai neblogėjo, kaip Lietuvoje. Internetu prekiaujančių MVĮ dalis yra vienintelis rodiklis, kurio vertė viršija ES vidurkį, ir vienintelis nuo praėjusių metų pagerėjęs rodiklis. Kiti šalies rodikliai prastėjo vienodu tempu, atitinkančiu ES vidurkį.

Rezultatai rodo, kad žemas inovacinis lygis yra esminė Lietuvos problema. Prie jos prisideda žemas privataus sektoriaus investicijų lygis, susidaręs dėl bankų vengimo rizikuoti. Kita problema – įgūdžių trūkumas. Kaip ir kitose valstybėse narėse, dėl senėjančios visuomenės mažėja darbingo amžiaus gyventojų skaičius. Įgūdžių trūkumas susijęs ir su grynąja jaunimo emigracija. Dėl to ateityje kils didelių sunkumų. Profesinis mokymas ne visada atitinka darbo rinkos poreikius.

Vyriausybė šią padėtį mėgino pakeisti įmonių mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimo priemonėmis. Šios priemonės apima galimybių studijas ir intelektualinę nuosavybės apsaugą. Specialiomis priemonėmis skatinamas bendradarbiavimas MTEP srityje, pvz., naudojami inovaciniai čekiai, kurių paskirtis – skatinti MVĮ ir viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų bendradarbiavimą, teikiama parama MTEP veiklų vykdymui ir naujų inovatyviųjų produktų kūrimui bei klasterių

veiklai. Tam tikromis įgūdžių lavinimo priemonėmis įmonėms teikiamos subsidijos darbuotojams mokytis. Europos įmonių tinklas padeda įmonėms dalyvauti tarptautinių tinklų, klasterių ir inovacinėje veikloje. Šiomis priemonėmis labai plačiai naudojamosi. Tikrasis jų poveikis dar turės būti įvertintas, tačiau MVĮ akivaizdžiai naudojami šiomis priemonėmis. Atskaitiniu laikotarpiu patvirtinti trys dokumentai.

Pirmasis dokumentas – Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimo 2014–2017 metų veiksmų planas. Jame numatyta MVĮ teikti inovacijų paramos paslaugas, elektroninę informaciją apie MTEP galimybes, MTEP srityje remti bendradarbiavimą su atitinkamais partneriais užsienyje, kelti MVĮ darbuotojų, dirbančių MTEP srityje, kvalifikacijos lygį, teikti inkubacijos paslaugas ir t. t.

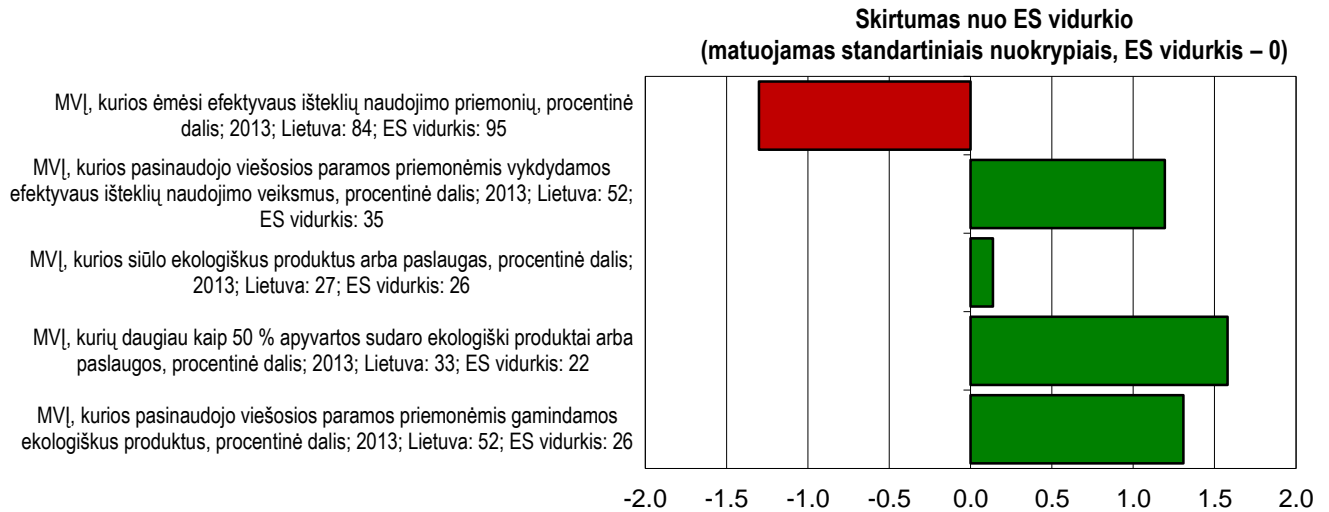
Antrasis dokumentas – tai 2014 m. vasario mėn. patvirtinta Lietuvos klasterių plėtros koncepcija. Joje pateikiama dabartinės padėties analizė ir klasterių plėtojimo ir organizavimo rekomendacijos.

Trečiasis dokumentas – Lietuvos mokslo ir technologijų parkų plėtros koncepcija. Jos paskirtis – stiprinti mokslo ir technologijų parkų vaidmenį. Koncepcijoje pabrėžiamas svarbus mokslo ir technologijų parkų vaidmuo, įgyvendinant sumaniosios specializacijos strategiją, siekiant paskatinti didesnės pridėtinės vertės gaminių ir (arba) paslaugų kūrimą.

Be šių trijų priemonių nusakančių dokumentų, informuota apie kelias naujas priemones, kuriomis bus siekiama skatinti įgūdžių ir

gebėjimų ugdymą MTEP srityje, naudojantis tarptautine partneryste.

3.8. Aplinka

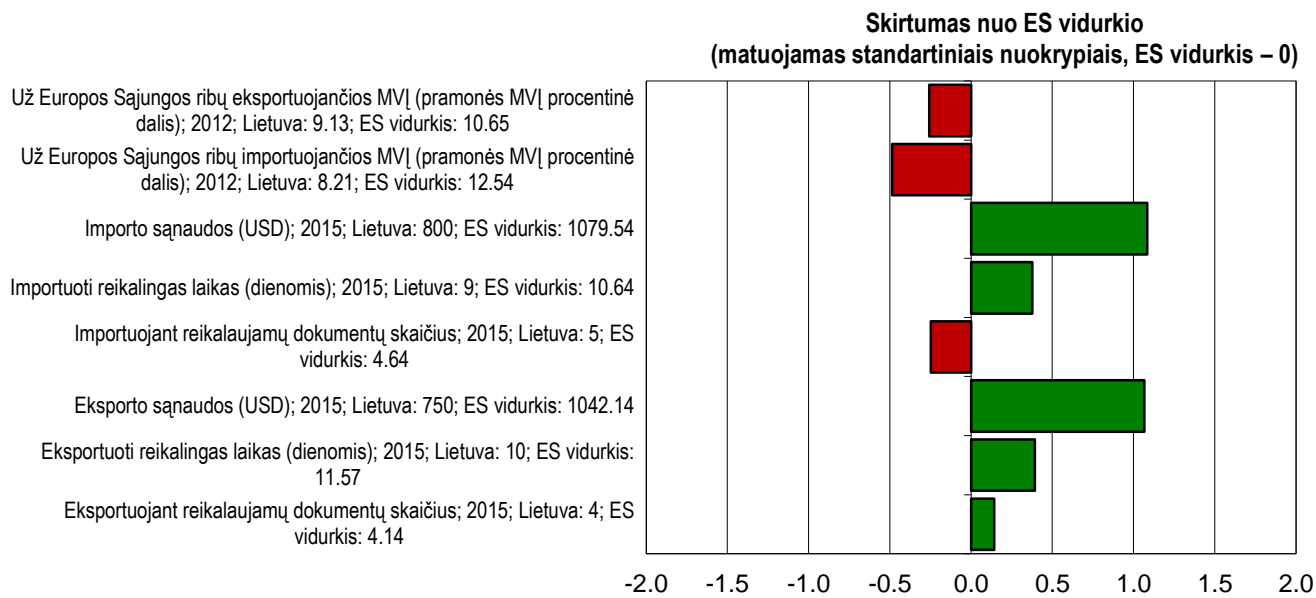

Pastaba. Duomenų juostos, esančios dešinėje, rodo geresnius, o esančios kairėje – prastesnius negu ES vidurkis rezultatus.

2013 m. duomenimis šioje srityje Lietuva atitinka ES vidurkį. Vyriausybė daug nuveikė siekdama padėti MVĮ gaminti ekologiškesnius produktus ir teikti ekologiškesnes paslaugas. Tačiau rezultatai neatitinka lūkesčių. Viešąją paramą šiuo tikslu gavo 52 proc. MVĮ, tačiau tik 27 proc. MVĮ verslo pagrindas yra ekologiškos paslaugos ar gaminiai. Jeigu būtų daugiau investuojama į atliekų tvarkymą ir perdirbimą, MVĮ būtų lengviau parengti naujus rinkos sprendimus ir rasti naujas nišas rinkoje.

Nesiimta jokių naujų politikos priemonių. Tačiau rengiamas šešių naujų priemonių rinkinys, skirtas padėti MVĮ diegti pažangias aplinkosaugos technologijas ir įgyvendinti tarptautinius standartus atitinkančias aplinkos valdymo sistemas. Papildomomis priemonėmis bus remiamas naudojimas konsultavimo paslaugomis aplinkosaugos inovacijų srityje ir atsinaujinančiosios efektyvios energijos naudojimas pramonėje.

3.9. Tarptautinimas

Pastaba. Duomenų juostos, esančios dešinėje, rodo geresnius, o esančios kairėje – prastesnius negu ES vidurkis rezultatus.

Nuo 2008 m. Lietuvos rezultatai tarptautinimo srityje visada viršijo ES vidurkį. Palyginti su šios faktų suvestinės praėjusių metų leidimu, jos rezultatai šiek tiek suprastėjo, pirmiausia – dėl sumažėjusio MVĮ prekybos su ES nepriklausančiomis šalimis aktyvumo. 2012 m. eksportavo tik 9,13 proc. visų gamybinių MVĮ, o 2011 m. tai darė 10,95 proc. Pablogėjo ir importo rodikliai – nuo 9,46 proc. iki 8,21 proc. Taip atsitiko dėl to, kad, palyginti su kitomis šalimis, ši šalis yra jautresnė išorės sukrėtimams. Visi kiti rodikliai išliko tokie pat. Prekybos sąnaudos Lietuvoje palyginti mažos, dėl to pagal šį rodiklį Lietuva yra tarp pirmaujančiųjų šalių. Kadangi Nepriklausomų Valstybių Sandrauga (t. y. buvusios sovietinės respublikos) yra antras pagal eksporto mastą Lietuvos prekybos partnerė, manoma, kad Ukrainos krizė turės didelę įtaką MVĮ aktyvumui. Reaguodama į ES ekonomines sankcijas, 2014 m. rugpjūčio mėn. Rusijos Federacija uždraudė žemės ūkio produktų ir maisto prekių importą iš ES. Lietuva – pirmoji šalių sąrašė – nukentėjo labiausiai.

Jau imtasi tam tikrų politikos priemonių. Tai mokymas, informacijos teikimas ir konsultavimas. Dar kitomis priemonėmis remiamas dalyvavimas mugėse, parodose ir misijose, subsidijų teikimas dalyvavimo išlaidoms padengti ir reklaminės medžiagos rengimas. Sektoriai ir rinkos, kuriems šios priemonės taikomos,

reguliariai keičiasi. Neseniai, atsižvelgiant į naujausius prekybinių santykių su Rusijos Federacija pokyčius, šiai sričiai skirta daugiau dėmesio siekiant sparčiau įgyvendinti naujas priemones ir didinti biudžetą. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, ataskaitiniu laikotarpiu įgyvendintos dvi priemonės.

Pirmoji priemonė, įgyvendinta 2014 m., yra Ūkio ministerijos parengtos Eksporto plėtros gairės. Jose daugiausia dėmesio skiriama įmonių, ypač MVĮ ir įsteigtų naujų įmonių, konkurencingumui didinti. Numatytos įvairios paramos priemonės, įskaitant įgūdžių ugdymą, partnerių paiešką ir dalyvavimą mugėse, verslo misijose, tarptautinių klasterių ir tinklų veikloje.

Antroji priemonė – „Expo sertifikatas LT“. Ja siekiama didinti MVĮ tarptautinimą, remiant eksportuojamų gaminių ir paslaugų sertifikavimą. Pagal šią priemonę numatyta teikti subsidijas sertifikavimo procesui, įskaitant numatytą eksportuoti produktų ir paslaugų mokslinius tyrimus ir transportavimą. Subsidija padengiama iki 50 proc. tinkamų finansuoti sąnaudų (nuo 1 500 Eur iki 144 810 Eur). Ši priemonė įsigaliojo 2014 m. sausio 21 d., jos bendras biudžetas – apie 1,5 mln. Eur.

4. Įdomi nauja iniciatyva

Toliau pateiktas Lietuvos naujos iniciatyvos pavyzdys, rodantis, ką vyriausybės turėtų daryti norėdamos paremti MVĮ.

Novatoriškų įmonių rėmimas (INOVEKS)

Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra (MITA) vadovauja iniciatyvai, kuria siekiama skatinti steigti pažangias technologijas taikysiančias įmones. Šios iniciatyvos tikslas – skatinti studentus ir jaunus mokslo darbuotojus kurti idėjas ir paversti jas sėkmingu verslu. Pagal šią iniciatyvą derinamos įvairios priemonės, pvz., nemokamos inkubacijos paslaugos, mokymas, intensyvi profesinė konsultacinė parama, kuriant produktus ir plėtojant verslą, mokslinių tyrimų partnerystės. Geriausiems dalyviams bus suteikta galimybė apsilankyti kitose šalyse veikiančiuose vadinamuosiuose verslo greitintuvuose. Verslo idėjos vertinamos ir atrinkamos. Tada sudaromos geriausios idėjas olėtojančios grupės.

Geriausias idėjas padedantys atrinkti vertinimo ekspertai, yra Lietuvos akademinė ir mokslinių tyrimų institucijų, mokslo ir technologijų parkų atstovai. Vėliau jie kartu su projektų grupėmis plėtoja produktų ir verslo idėjas. Jie padeda grupėms rengti investicinius pasiūlymus ir užmegzti ryšius su galimais verslo partneriais.

Ši iniciatyva susilaukė didelio susidomėjimo: per trumpą laiką pateikta 411 paraiškų ir įvairiuose sektoriuose (inžinerijos, biomedicinos, energetikos ir robotikos), įsteigta 71 įmonė.

Nuorodos:

<http://www.mita.lt/en/general-information/projects/inoveks/>.

Svarbios pastabos

SBA faktų suvestinės rengia Europos Komisijos Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinis direktoratas, jos yra MVĮ veiklos rezultatų apžvalgos – pagrindinės su MVĮ susijusių klausimų ekonominės analizės priemonės – dalis. Suvestinėse pateikiami naujausi statistiniai duomenys ir informacija apie politiką, įgyvendinamą 28 ES valstybėse narėse ir septyniose ES nepriklausančiose šalyse, kurios taip pat prisideda prie programos COSME. Kasmet rengiamos faktų suvestinės padeda susisteminti turimą informaciją, kad būtų galima įvertinti MVĮ politiką ir stebėti, kaip įgyvendinama SBA. Jose apžvelgiama faktinė padėtis ir padaryta pažanga. Šios suvestinės nėra valstybių narių politikos vertinimas. Greičiau jas galima laikyti papildomu informacijos šaltiniu įrodymais grindžiamai politikai plėtoti. Pavyzdžiui, faktų suvestinėse kalbama tik apie tas politikos priemones, kurias nacionaliniai MVĮ politikos ekspertai laiko svarbiomis. Jose nėra ir negali būti aptariamoms visos priemonės, kurių Vyriausybė ėmėsi per ataskaitinį laikotarpį. Daugiau informacijos apie politiką pateikta duomenų bazėje, prie kurios galima prisijungti MVĮ veiklos rezultatų apžvalgos interneto svetainėje.

MVĮ veiklos rezultatų apžvalga:

http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review/index_en.htm.

grow-spr@ec.europa.eu.

Iniciatyva „Small Business Act“:

http://ec.europa.eu/small-business/_redirect_lt.htm.

Europos smulkiojo verslo portalas:

http://ec.europa.eu/small-business/index_lt.htm.

Išnašos

¹ Toliau pateiktos dvi diagramos rodo kintamųjų pokytį per tam tikrą laiką. Jos sudarytos remiantis indeksų vertėmis nuo 2008 m. (bazinių – 2008 m. indeksų vertė lygi 100). Diagramose pateikta įverčių kaita laikui bėgant, pradedant nuo 2013 m.; šiuos įverčius, remdamasi 2008–2012 m. rodikliais, paimtais iš Eurostato verslo struktūros statistikos duomenų bazės, parengė įmonė *DIW Econ*. Pateikti duomenys – tai ne finansų verslo ekonomikos, apimančios pramonės, statybų, prekybos ir paslaugų sektorius (NACE Red. 2 B–J, L, M ir N dalys), duomenys. Šie duomenys neapima žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės arba daugiausia ne rinkos paslaugų, pvz., švietimo ir sveikatos priežiūros, sektorių įmonių. Išsamią metodiką galima rasti adresu http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review/index_en.htm.

² INREAL: http://www.inreal.lt/media/editor/inreal/rinkos-apzvalgos/INREAL_RLN_2014-2015_rinkosapzvalga_LT_6.pdf, paskutinį kartą žiūrėta 2015 m. kovo 20 d.

³ Lietuvos statistikos departamentas: <http://osp.stat.gov.lt/en/statistiniu-rodikliu-analize?id=1770&status=A>, paskutinį kartą žiūrėta 2015 m. kovo 20 d.

⁴ Lietuvos statistikos departamentas: <http://osp.stat.gov.lt/en/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=77bcd661-ae9-4828-9809-e158baf3bf3e>, paskutinį kartą žiūrėta 2015 m. kovo 20 d.

⁵ Lietuvos statistikos departamentas: <http://osp.stat.gov.lt/en/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=3f69b460-709b-424a-877b-8d028096845f>, paskutinį kartą žiūrėta 2015 m. kovo 20 d.

⁶ <https://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=3032>, p. 63, paskutinį kartą žiūrėta 2015 m. kovo 20 d.

⁷ VĮ Registrų centras: <http://www.registrucentras.lt/naujienos/index.php?mod=news&act=view&id=18915>, paskutinį kartą žiūrėta 2015 m. vasario 25 d.

<http://osp.stat.gov.lt/informaciniai-pran-esimai?eventId=51419>, paskutinį kartą žiūrėta 2015 m. vasario 25 d.

⁸ Lietuvos statistikos departamentas: <http://osp.stat.gov.lt/informaciniai-pranesimai?eventId=51419>, paskutinį kartą žiūrėta 2015 m. vasario 25 d.

⁹ Ten pat.

¹⁰ INVEGA: <http://www.invega.lt/lt/menu-top/invega-aktualijos/-naujienu-verslo-startuoliu-gretas-toliau-sparciausiai-augina-jaunimas.htm>; <http://www.invega.lt/lt/paslaugos/lengvatines-paskolos-verslumo-skatinimo-fondas/igvvendinimas.htm>, paskutinį kartą žiūrėta 2015 m. vasario 28 d.

¹¹ Lietuvos statistikos departamentas: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=6141&status=A>, paskutinį kartą žiūrėta 2015 m. vasario 25 d.

¹² Prie 2015 m. SBA faktų suvestinės rengimo labai daug prisidėjo Isproje (Italija) įsikūręs Europos Komisijos Jungtinių tyrimų centras (toliau – JRC). JRC iš esmės patobulino metodologinį principą, duomenų rinkinio statistinio apdorojimo metodus ir vaizdinį duomenų pateikimą.

¹³ Kvadrantinėje diagramoje pateikti du duomenų rinkiniai. Pirma, remiantis paskutinių metų, apie kuriuos turima informacijos, duomenimis, diagramoje pateikti einamieji rezultatai. Ši informacija išdėstyta išilgai X ašies, pateiktos vertės yra 28 ES valstybių narių paprasto, nesvertinio aritmetinio vidurkio standartiniai nuokrypiai. Antra, šioje diagramoje pavaizduota pažanga per tam tikrą laiką, t. y. 2008–2015 m. vidutinė metinio augimo norma. Jos apskaičiuotos remiantis atskirais rodikliais, pagal kuriuos nustatomi SBA sričių vidurkiai. Taigi, tam tikros SBA srities vidurkio vieta kuriame nors iš keturių kvadrantų suteikia informacijos ne tik apie tai, kokia tam tikru momentu yra šalies padėtis šioje SBA srityje, palyginti su ES vidurkiu, bet ir apie pažangą, padarytą 2008–2015 m. Visi SBA principai, išskyrus principą „Visų pirma galvokime apie mažuosius“, apie kurį neturima pakankamai statistinių duomenų, apskaičiuoti kaip sudėtiniai rodikliai, kaip nurodyta EBPO/JRC praktiniame vadove. Daugiau informacijos apie metodiką pateikta Saisanos ir Dominiquez-Torreiro 2015 m. metodologinėse pastabose, skelbiamose MVĮ rezultatų peržiūrai skirtame tinklalapyje: <http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review/>.

¹⁴ Šioje SBA faktų suvestinėje pristatomos politikos priemonės – tik dalis tų priemonių, kurių Vyriausybė ėmėsi 2014 m. ir pirmąjį 2015 m. ketvirtį. Šias priemones atrinko šalies MVĮ politikos ekspertas, sudaręs sutartį su *CARSA Spain* (Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinio direktorato pagrindinis rangovas rengiant 2015 m. SBA faktų suvestines). Ekspertų buvo prašoma atrinkti tik tas priemones, kurios, jų nuomone, buvo svarbiausios, t. y., tikėtina, darė didžiausią poveikį nagrinėjamai SBA sričiai. Išsamus priemonių, apie kurias informaciją ekspertai surinko rengdami šių metų faktų suvestines, sąrašas bus paskelbtas drauge su faktų suvestinėmis politikos strategijų duomenų bazėje Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ GD interneto svetainėje.